

МАГАЗИН НА МИНИСТЕРСТВОТО ЗА ОДБРАНА

ШТИТ

Број **194**
Декември 2025

**Свечена заклетва на
29. класа на Воената
академија**

**Дваесет и
пет години од
Резолуцијата 1325**

**Борбена сачмарка
„SPAS-15“**

Свечена заклетва на 29. к

„СЕ КОЛНАМ ДЕКА ЌЕ ГИ БРАНАМ СЛОБОДАТА, СУВЕРЕНОСТА, САМОСТОЈНОСТА И ТЕРИТОРИЈАЛНИОТ ИНТЕГРИТЕТ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА. ДИСЦИПЛИНИРАНО, СОВЕСНО И ОДГОВОРНО ЌЕ ГИ ИЗВРШУВАМ ОБВРСКЕТЕ И ДОЛЖНОСТИТЕ КАКО БРАНИТЕЛ НА МОЈАТА ТАТКОВИНА, РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА И ЌЕ СЕ БОРАМ ЗА НЕЈЗИНАТА СЛОБОДА И ЧЕСТ“.

Со овие зборови 29. класа на питомци/студенти и слушатели на Курсот за офицери и штабни службеници ја дадоа свечената заклетва, со што и официјално го започнаа своето школување на Воената академија „Генерал Михаило Апостолски“ во Скопје. Свечениот настан се одржа на 10 ноември во касарната „Гоце Делчев“ во Скопје, во присуство на претседателката и врховен командант на Армијата, Гордана Сиљановска-Давкова, министерот за одбрана Владо Мисајловски, началникот на Генералштабот, генерал-мајор Сашко Лафчиски, претставници на дипломатскиот кор, генерали, директори, декани, професори, роднини на питомците и други гости. Давањето на свечената заклетва на новите питомци прв им ја честиташе деканот на Академијата, полковникот Ненад Танески. Според него, со заклетвата питомците не само што му се заветија на знамето, туку се приклучија

на една вековна нишка на верност што ја поврзува секоја генерација што се борела за слободата на нашата земја.

„Почитувани колеги питомци, со полагањето на заклетвата, вие станавте дел од големото семејство на Воената академија, институција која веќе три децении ја гради својата традиција врз четири темели: ЗНАЕЊЕ – затоа што без постојано учење нема напредок ниту сила, СЛУЖБА – затоа што војникот постои за да му служи на народот и државата, ЧЕСТ – затоа што без чест нема достоинство, ниту лидерство и ТАТКОВИНА – затоа што сè што правиме е во нејзино име и за нејзината иднина. Со овие зборови, вие тргнувате на пат исполнет со чест, одговорност и посветеност, пат на кој ќе прераснете во идни офицери на македонската Армија“, рече деканот Танески.

Министерот Мисајловски, пак, кажа дека му е повеќе од драго што нивниот избор е Воената академија, високообразовна

Гласа на Воената академија

институција која повеќе од 30 години создава лидери, кои со знаење и патриотизам ја носат одговорноста за безбедност и стабилноста на нашата држава. „Почитувани питомци и идни офицери, овој ден кога ја давате свечената заклетва ќе остане засекогаш врежан во вашите сеќавања затоа што полагањето на заклетва е ветување кон државата, кон вашите најблиски и најважно, ветување пред самите себе. Униформата којашто со гордост ја носите, секогаш нека ве потсетува на одговорноста и вредностите кои ги браните, затоа што од денеска вие припаѓате на едно големо армиско семејство, каде интегритетот и лојалноста кон татковината се вредности кои се пренесуваат од генерација на генерација и секогаш се силни и инспиративни. Затоа од сите вас очекувам да бидете пример за чесност, професионализам и човечност и не заборавајте со искреност и доверливост да ги негувате другарството и заедништвото, затоа што Армијата е силна колку што е силна довербата помеѓу луѓето“, истакна министерот Мисајловски, упатувајќи порака до питомците да не забораваат дека „да ѝ служите на татковината е највисоката привилегија, но и најголемата одговорност.“

Завршниот збор на свеченоста го имаше претседателката Гордана Сиљановска-Давкова. Таа рече дека од идните офицери на македонската, но и на НАТО армијата, очекува да ги почитуваат и да ги практикуваат највисоките професионални и морални стандарди при справувањето со сите видови закани. Тоа ќе значи служба и во меѓународните сили, но тие никогаш не смеат да забораваат од каде доаѓаат. „Вашата улога е клучна за колективната безбедност и одбрана: учеството во важни мировни мисии, воени вежби и цврсти партнерства со стратешките партнери и сојузниците. Но, каде и да сте, не заборавајте од каде доаѓате, пред кого и за кого сте се заколнале, дека сте се заколнале пред македонските граѓани! Заклетвата којашто денес ја полагате не е само обврска кон државата, туку обврска кон самите себе, гласно ветување дека ќе и се спротивставите на неправдата, дека ќе ја браните вистината, дека чесно ќе ја носите униформата секаде и секогаш. Уште еднаш, ви благодарам за тешкиот, но инспиративен и почитуван пат по којшто тргнавте. Јас ќе бидам секогаш покрај вас,“, истакна на крајот врховниот командант на македонската Армија. ■

Издавач
Министерство за одбрана
на Република Северна Македонија

Главен и одговорен уредник
м-р Трајче Чатмов

Редакција:

Умит Реџеџи
(технички уредник)

м-р Ксенија Митева (лектор)

Борче Лозановски (новинар)

Станка Петкова (новинар)

Печати:
„Фокус Принт Доел“ – Скопје

„ШТИТ“
е магазин на
Министерството
за одбрана
на Република Северна
Македонија

Излегува од печат еднаш во
месецот и на web-страницата
на Министерството за
одбрана
<https://mod.gov.mk/shitit>

16

20

с о д р ж и н а

ШТИТ ■ година XVII ■ број 194 ■ декември 2025

Инфо Министерството за одбрана и Армијата – регионални лидери во родовата еднаквост.....	6	Воена едукација Несмртоносно оружје „Тејзер 10“..	32
Инфо Одбележување на Денот на Инженерскиот баталјон.....	13	Вооружување Систем за борба против беспилотни летала со ласерско вооружување HELMA-R.....	37
Геополитика Поставеноста на системот за противвоздушна одбрана во армијата на Р.Србија.....	16	Вооружување Самоодна хаубица 122 мм „СОКОЛ“	40
Вооружување Актуелни настани во НАТО (4) Одвраќање и одбрана на Алијансата.....	20	Вооружување Борбена сачмарка „SPAS-15“	42
Безбедност Војската и демократијата.....	22	Историја Македонскиот буквар во Грција „Абецедар“ (1925 – 2025).....	48
Воена едукација Воената етика во современото војување (Прв дел).....	26	Здравство Улогата на здравствените институции во справување со воените повреди.....	54
		Филм „Воен затвореник “	58

44

50

ПИШУВА:

м-р Трајче

Чатмов

Главен и
одговорен
уредник

ВОВЕД

Во месец кога се навршуваат 25 години од усвојувањето на Резолуцијата 1325 – „Жени, мир и безбедност“, Армијата се приклучува кон глобалното одбележување на овој историски момент што ја промени перцепцијата и улогата на жените во безбедносните и одбранбените структури ширум светот. Резолуцијата 1325 не е само политички документ – таа е симбол на храброст, визија и непоколеблива борба за еднаквост. Во нејзината суштина стои заложбата дека безбедноста е најсилна тогаш кога е инклузивна, а мирот најодржлив кога сите гласови се слушнати и почитувани.

Армијата, следејќи ја оваа меѓународна рамка, континуирано спроведува активности и политики кои ги унапредуваат родовата еднаквост, професионалниот развој и големата застاپеност на жените во командните, штабните и оперативните структури. Денешните достигнувања се резултат на долготрајни вложувања, партнерства и силна институционална посветеност, а годишнината од резолуцијата е можност да се направи пресек, да се препознаат успехите, но и да се постават амбициозни цели за иднината.

Овој месец свечена заклета положи и 29. класа на кадети од Воената академија „Генерал Михаило Апостолски“. Овој чин, исполнет со достоинство и патриотизам, ја претставува нивната прва и најважна обврска – служба на мајковината со чест, знаење и беспрекорна посветеност. Новата генерација идни офицери е доказ дека Армијата продолжува да се гради врз темели на професионализам, дисциплина и модерно воено образование, усогласено со највисоките стандарди на НАТО.

Со нивното приклучување, Армијата добива свежа сила и нова перспектива. Секој од нивни млади луѓе носи свои способности, мотивација и стремеж за напредок, а токму тие ќе бидат носителите на идните трансформации и развој на одбранбениот систем. Свечениот чин е и потврда дека Армијата останува отворена, достапна и еднакво мотивирачка за сите кои ја избираат воената служба како животно зовик.

Овој број на списанието го посветуваме токму на обединетата порака што ја испраќаат овие два настани – човечкиот потенцијал, инклузивноста и знаењето што, во суштина, се темелите на силна и современа Армија. Преку нив го славиме континуитетот, традицијата, реформите и иднината. ■

„Орце Николов“ 116
1000 Скопје

Телефони: 02 3128 276
<https://www.mod.gov.mk/штит>

Ставовите содржани во написите
на надворешните соработници не ја
презентираат официјалната политика
или ставовите на Министерството за одбрана.

ПОЧИТУВАНИ ПРИПАДНИЦИ НА АРМИЈАТА И ВРАБОТЕНИ ВО МО,

Редакцијата на „Штит“ ве охрабрува да ни испраќате написи за позначајните активности и настани во рамките на вашата организациона единица. Вашите написи, информации или репортажи, со соодветни фотографии, можете да ни ги доставите на следните адреси:

trajce.catmov@mod.gov.mk
borce.lozanovski@mod.gov.mk
stanka.petkova@mod.gov.mk

ИНТЕГРИРАН МОДЕЛ ЗА КЛАСИФИЦИРАНА КОМУНИКАЦИСКА МРЕЖА СО VPN ПРИСТАП ЗА СОВРЕМЕНИ ВОЕНИ ОПЕРАЦИИ

Пишува: м-р Реџеп Мустафовски

Вовед

Современите воени операции се потпираат на сигурна, брза и непрекината размена на информации. Секоја одлука што ја носат командантите и секоја акција на терен зависи од тоа колку ефикасно може да се пренесе податокот до вистинските луѓе во вистинско време. Затоа, класифицираните комуникациски мрежи се основа на современата воена инфраструктура. Сепак, постојните решенија често имаат ограничувања: тешко се достапни однадвор, не обезбедуваат целосна флексибилност при користење и имаат одредени безбедносни празнини што можат да бидат искористени.

Еден од најважните предизвици е како да се овозможи безбеден пристап до класифицирани системи и за припадници кои се наоѓаат надвор од границите на државата или учествуваат во меѓународни мисии. Одовде доаѓа потребата од интегриран модел кој ја комбинира класичната класифицирана мрежа со

современи VPN решенија. Ваквиот пристап, не само што би ја зголемил ефикасноста во комуникацијата, туку и би ја зајакнал безбедноста преку дополнителни слоеви на енкрипција и контрола на пристап.

Во овој напис ќе се разгледаат принципите на таков интегриран модел, со визуелна претстава на неговото функционирање и графичка анализа која покажува како се подобруваат ефикасноста и безбедноста при неговата примена. На тој начин ќе се добие јасна слика колку потенцијал има еден ваков концепт за да стане практично решение за идните воени операции.

Концепт на интегриран модел

Интегрираниот модел за класифицирана комуникациска мрежа со VPN пристап претставува современо решение кое комбинира традиционални безбедносни протоколи со нови можности за далечински и сигурен пристап. Целта е да се овозможи непречена и доверлива комуникација за сите припадници

на Министерството за одбрана и Армијата, без разлика дали се наоѓаат во државата или учествуваат во меѓународни мисии.

Овој модел е потребен затоа што постојните класифицирани мрежи се ограничени поради тоа што дозволуваат користење само од строго контролирани локации. Припадници што се распоредени надвор од границите на државата честопати немаат директен пристап до своите службени мрежи (account), што ја забавува комуникацијата и создава оперативни празнини. Со воведување на интегриран модел, се постигнува повисоко ниво на флексибилност, без притоа да се компромитира безбедноста.

Интеграција на VPN технологијата со постоечката класифицирана мрежа

Во новиот концепт, VPN технологијата делува како дополнителен слој за енкрипција и заштита на пристапот. Секој корисник

што се поврзува однадвор ќе воспостави VPN тунел кој е шифриран со највисоки стандарди за безбедност (на пр. AES-256 или постквантни алгоритми). Овој тунел обезбедува дека комуникацијата е непробивна, дури и ако минува преку јавни мрежи.

форма на поврзани елементи кои функционираат како синџир. Секој сегмент има клучна улога:

- Корисниците во државата имаат директен пристап до серверите преку безбедни воени терминали.
- Корисниците надвор од државата користат VPN тунел со енкрипција

и спречуваат обиди за упади.

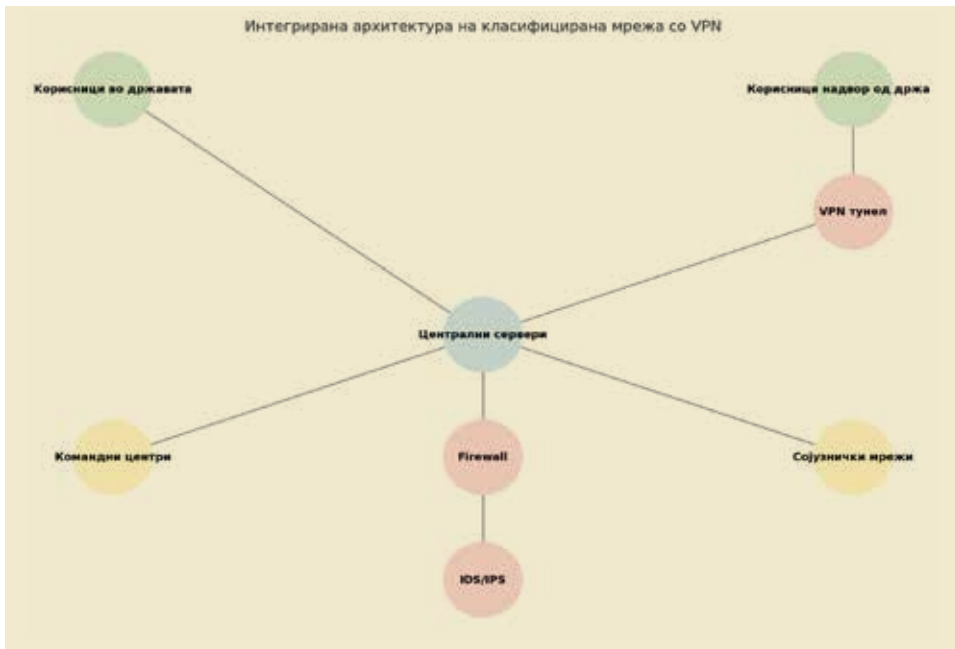
- Командните центри се поврзани со централните сервери за координација на операции во рамките на државата.
- Сојузничките мрежи овозможуваат интеграција со партнерски воени сили при заеднички меѓународни мисии.

Со оваа архитектура мрежата функционира како поврзан систем каде секој елемент е неопходен за да се обезбеди непрекината и сигурна комуникација во современите воени операции.

Очекувани резултати од примената на предложениот модел

Имплементацијата на интегрираниот модел за класифицирана комуникациска мрежа со VPN пристап има цел значително да ги подобри постоечките капацитети на воените комуникации. Се очекува системот да обезбеди повисока ефикасност во преносот на информации и зголемена безбедност на податоците, особено во услови на меѓународни мисии и операции.

Графиконот ја прикажува споредбата помеѓу сегашната класифицирана мрежа и предложениот модел. Според податоците, интегрираниот модел обезбедува значително подобрување и во ефикасноста и

Слика бр.1 Визуелизација на интегрираниот модел за класифицирана комуникациска мрежа со VPN пристап

Интеграцијата се врши на начин што VPN серверите се сместени во заштитен сегмент од класифицираната мрежа. На тој начин, корисниците, со валидна автентикација можат да пристапат до своите мрежи и бази на податоци, без да ја компромитираат интегритетната заштита на системот. Ова решение создава баланс помеѓу безбедноста и оперативната достапност.

Сликата го прикажува концептот на интегрираниот модел за безбедна комуникација. Корисниците во државата имаат директен пристап преку внатрешната класифицирана мрежа, додека корисниците надвор од државата се поврзуваат преку VPN клиент. Податоците минуваат низ енкриптиран VPN тунел кон централните сервери со класифицирана база, заштитени со „firewall“ и IDS/IPS системи кои обезбедуваат дополнителна сигурност и контрола на пристапот.

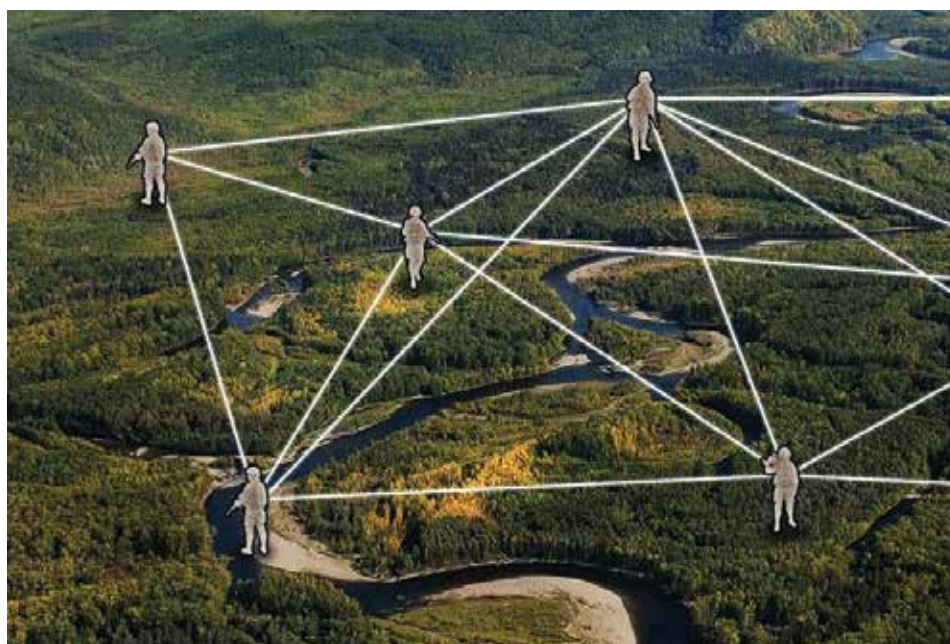
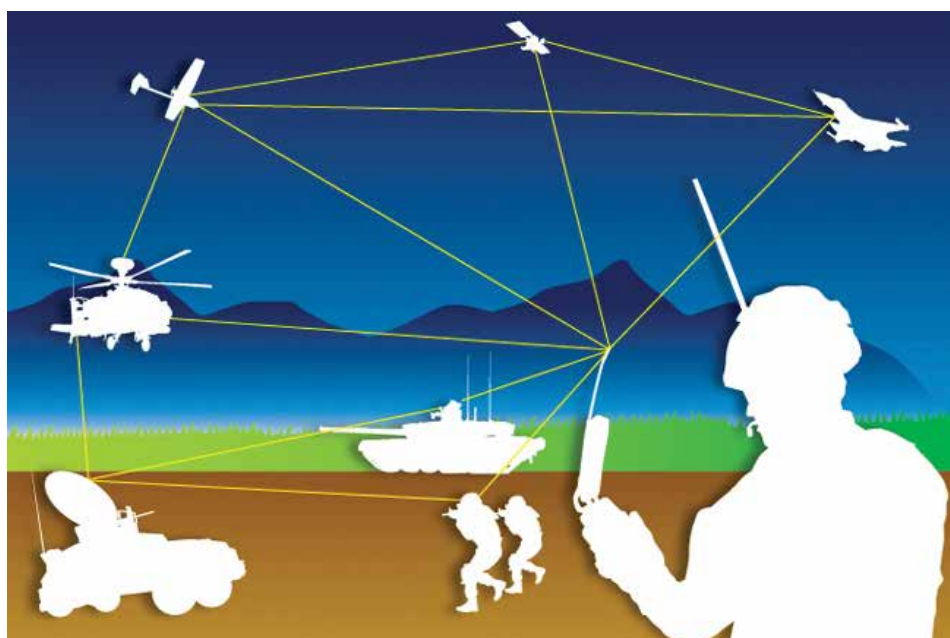
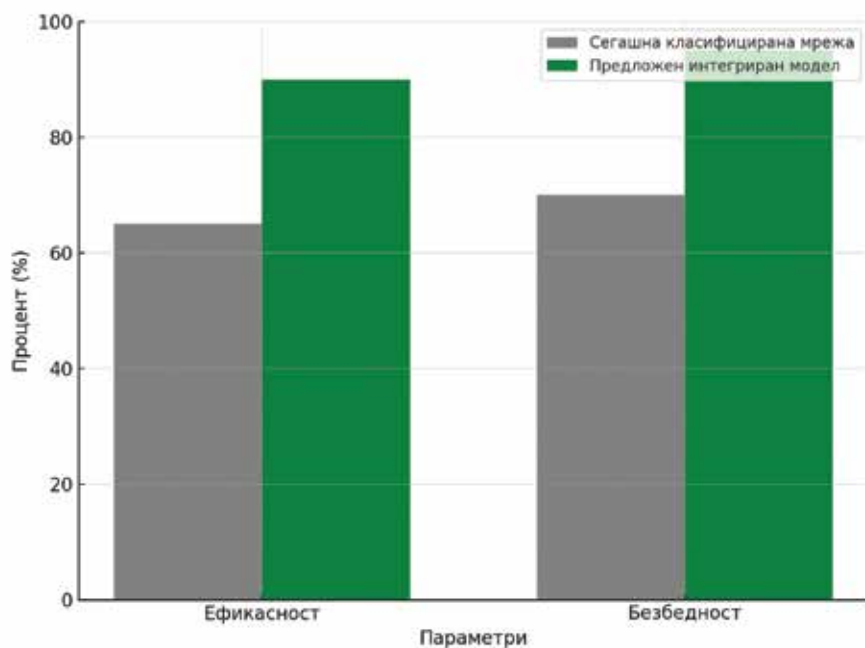
Сликата ја претставува архитектурата на безбедна мрежа во

за да воспостават сигурна врска преку јавен интернет до класифицираната инфраструктура.

- Firewall и IDS/IPS системите се клучни заштитни слоеви кои ги филтрираат врските, детектираат

Слика бр.2 Архитектура на безбедна комуникациска мрежа со интегриран VPN пристап

во безбедноста, што го потврдува неговиот потенцијал како современо решение за воени комуникации.

Слика бр. 2 Споредба на сегашната класифицирана мрежа и предложениот модел

Графикот прикажува споредба на два клучни параметри: ефикасност и безбедност, меѓу сегашната класифицирана мрежа и предложениот интегриран модел со VPN пристап. Се забележува дека предложениот модел значително ја подобрува ефикасноста на комуникацијата (од 65% на 90%) и ја зголемува безбедноста на системот (од 70% на 95%). Ова укажува дека интеграцијата на VPN и дополнителните безбедносни слоеви може да ја трансформира мрежата во пофлексибилна и отпорна инфраструктура за современи воени операции.

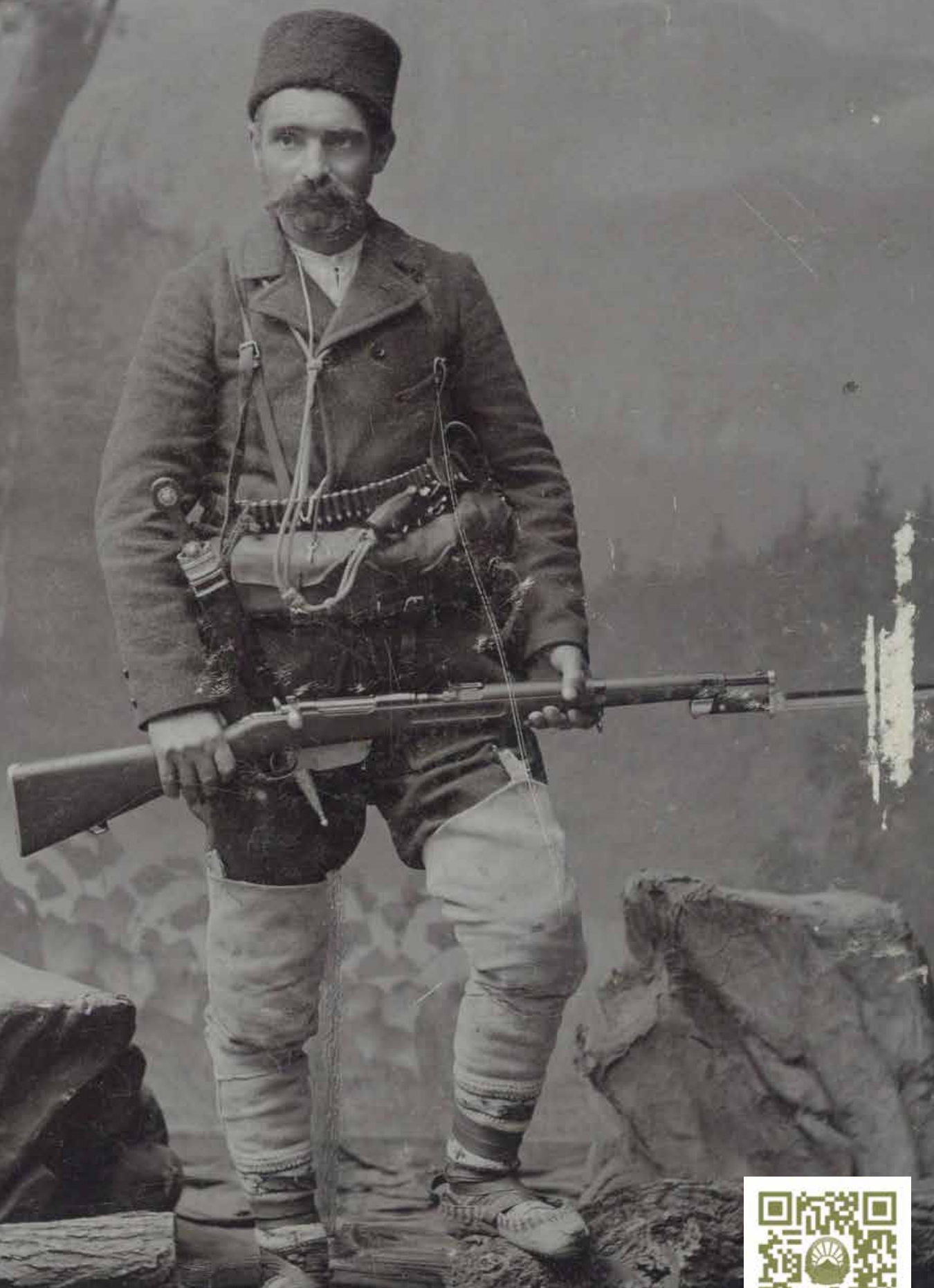
Заклучок

Интегрираниот модел за класифицирана комуникациска мрежа со VPN пристап претставува современ и иновативен пристап кон зајакнување на воените комуникации. Со неговата примена се надминуваат ограничувањата на постоечките решенија и се овозможува сигурен и флексибилен пристап до класифицирани информации и за припадници кои се наоѓаат надвор од границите на државата.

Овој модел, не само што обезбедува повисоко ниво на ефикасност преку побрза и пофлексибилна размена на информации, туку и значително ја зголемува безбедноста со дополнителни слоеви на енкрипција, контрола и заштита од сајбер-закани.

Воведувањето на оваа иновативна архитектура ќе придонесе за развој на поотпорен и доверлив систем кој ќе ја зајакне комуникациската инфраструктура во Министерството за одбрана и Армијата. На тој начин ќе се обезбеди посигурно, побрзо и поефикасно извршување на задачите и мисиите, што е клучен предуслов за успешно справување со предизвиците на современите воени операции. ■

ИЛИЈА АРГИРОВ - Карчовалијата, познат како дедо Иљо, македонски ајдутин и револуционер, член Внатрешната Македонско-Одринска револуционерна организација. За време на Илинденско востание, тој дејствувал во својот роден крај - Серско, водејќи здружен одред со Јане Сандански.

Од приватната архива на Диме Ратајкоски.

